

GLASNIK

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO

"ZRINSKI"

ČAKOVEC

Godina II.

Broj: 2

Lipanj 2001.

Sadržaj:

Dario Stella

- Riječ urednika

Dario Stella

- Neke najave

dipl.ing. Marijan Šegedin

- Croatiaphila'01

dipl.ing. Marijan Šegedin

- Osvrt na rang-liste HFS-a 1962.-2000.

- Croafica -Paula Von Preradović

- Prigodni poštanski žigovi 1996.

- Prigodni poštanski žigovi 1997.

- Prigodni poštanski žigovi 1998.

000

Uredništvo:

Dario Stella - glavni urednik

dr. Nikola Janić

prof. Marko Pavičić

dipl. ing. Marijan Šegedin - tehnički urednik

000

Glasilo izlazi povremeno kao rukopis i dijeli se besplatno članovima kao i članicama Hrvatskog filatelističkog saveza.

Naklada 100 primjeraka

RIJEČ UREDNIKA

Štovani članovi – dragi čitatelji!

Poslije zastoja u izlaženju Hrvatsko filatelističko društvo «Zrinski» iz Čakovca, ponovno obnavlja svoje glasilo.

Više je razloga za to. Ne tako davno, kao da smo doživjeli procvat hrvatske filatelističke publicistike. Uz redovito kvartalno izlaženje «Hrvatske filatelije», te obilno, skoro čak dvojedno izlaženje «Glasnika HFS-a», dakle saveznih glasila, tu su se još u više ili manje redovitim razmacima pojavljivala i druga filatelistička glasila kao «Vjesnik HFD-a Zagreb», List FD «Poštar» iz Zagreba, «Glasnik» FD «Arena» iz Pule, «Jadran» FD Split, «Glasilo» FD Korčula i još poneki. Sada kao da je sve to zamrlo.

Kako je promicanje filatelije u svim njenim vidovima i oblicima naša temeljna obveza, gledajući od nivoa FIP-a i FEPA, preko nivoa HFS-a do nivoa nas članica, filatelističkih društava i klubova Republike Hrvatske. U tom će smislu naše društvo pokušati na ovom planu to djelomice nadomjestiti. Za početak pokušati ćemo s mjesečnim ritmom izlaženja, a da li ćemo u tome uspjeti, pokazati će vrijeme. No, vrijedi makar i pokušati, i to je ipak bolje, nego spremno preuzimati planove i obveze koji se nikada neće realizirati uz ponavljanje isprike ili prebacivanja krivnje na nekog drugog.

Želim odmah naglasiti da će naše glasilo biti otvoreno svima, te će se u tom smislu i besplatno dostavljati, uz ostale, i svim članicama HFS-a. Dakako, u tom pogledu pomoći oko umnožavanja, nabave omotnicama i poštanskih troškova očekujemo od određenih struktura. No, budimo otvoreni, kada se nudio određeni rad i aktivnost, ta pomoći nama filatelistima nije nikad izostala!

Zanima nas vaše mišljenje, vaše sugestije, vaši prijedlozi, ali i kritike, kao i sve ostale što je u svezi s našom organiziranom hrvatskom filatelijom. Isto tako i izvješća o vašem djelovanju, aktivnostima, izložbama, izdanjima i slično, a sve to u cilju povezivanja svih zainteresiranih. Nakon više godina uzlaza hrvatske filatelije, izgleda da smo došli u razdoblje stagnacije ili čak i početka opadanja, pa neka i ovo glasilo bude svojevrstan prilog povratku ranijeg aktivnog rada i djelovanja sviju nas.

Vaš urednik

NEKE NAJAVE

U razgovorima oko obnavljanja našeg glasila, dobili smo od dobronamjernih kolega i neke sugestije. Jedna od njih se odnosi i na prijedlog izdavanja neke vrste priručnika u sklopu našeg glasila.

Primjerice – glasilo “Vjesnik HFD-a” koje je izlazilo redovito više od dva decenija, te se ujedno jedno vrijeme i dostavljalo svim filatelističkim društvima i klubovima u Hrvatskoj, izgleda da je zamrlo, zadnji broj je ugledao svjetlo dana još sredinom prošle godine. Kroz više brojeva objavljivani su prijevodi izložbenih pravila FIP-e, famozni FREX, GREV i SREV. Nažalost, iako je veći dio objavljen, ipak taj posao nije dovršen. Pokušati ćemo to dovršiti objavljivanjem u našem glasilu, a zatim sve to objediti u vidu priručnika ili posebnog izdanja našeg glasila.

Isto tako, u “Glasniku HFS-a” u dva navrata je objavljena katalogizacija dotisaka na poštanskim dopisnicama Republike Hrvatske. Bilo je najavljeno da će se ponovno objaviti dopunjeni pregled s nizom ispravaka, te novo pronađenim dopisnicama, koji ih već ima blizu sedamdesetak. Kako je očigledno zamrlo i ovo glasilo, ovu ažuriranu i dopunjenu katalogizaciju bi pokušali objaviti tijekom godine.

Konačno, u niz navrata se na našim skupštinama govorilo o pripremi jednog edukativnog materijala koji bi praktično dao savjete onima koji po prvi put pokušavaju prirediti izložak. Svi mi koji smo raznim snalaženjima, ali najčešće metodom pokušaja i pogrešaka, prošli taj put, znamo da on traži dosta izgubljenog vremena, a da ne govorimo o utrošku dosta skupog materijala za opremanje izloška, od zaštitnih traka (“hawida”), do izložbenih listova i ostalog. U niz navrata bili smo i još uvijek smo svjedoci slabijeg vrednovanja naših, inače po filatelističkom materijalu vrijednih izložaka, na međunarodnim i svjetskim filatelističkim izložbama. Tako bi i to pokušali obraditi što detaljnije u vidu jednog priručnika.

Dakako, nije potrebno naglašavati da sve to dobrim dijelom zavisi i od mogućnosti, ovdje u prvom redu mislimo troškova fotokopiranja i opremanja. U planovima HFS-a već par godina imamo najavu izdavanja daljnjih priručnika HFS-a, no poslije 12. Priručnika autora gosp. Dragutina Cividinija nije ništa na tom planu napravljeno, a u sadašnjoj situaciji iluzorno je još i to očekivati!

Dario Stella

CROATIAPHILA' 01

Iako je kao prva točka Plana rada HFS-a za 2001. godinu predviđeno organiziranje nacionalne filatelističke izložbe u čast 10. obljetnice izdavanja prve poštanske marke Republike Hrvatske, nisu se uspjeli naći sposobni i voljni izložbu organizirati. Svakako da se radi o obljetnici za koju smo mi kao organizirani filatelisti bili najpozvaniji i najmotivirаниji obilježiti je velikom filatelističkom izložbom nacionalnog ranga, koja bi uz sve ostalo vezano za promicanje, popularizaciju i razvitak hrvatske filatelije, imala i nemali politički značaj.

Očigledno je da je to od HFS-a očekivala i Hrvatska pošta. No, kako je to iz nama nepoznatih razloga ostalo samo na najavi, inicijativu je na sreću preuzeila Hrvatska pošta. Uprava Hrvatske pošte imenovala je Organizacioni odbor u kojoj su ispred Hrvatske pošte Božidar Sever, Rašeljka Bilić, Edita Gregurić-Cvenić, te istaknuti hrvatski filatelisti Veljko Bui, Krinoslav Tušek, prof.dr. Zvonimir Hernitz, Marijan Šegedin i Dario Stella. Bez puno mudrovanja, sazvana je prva sjednica toga tijela te je za predsjednika Odbora jednoglasno izabran Božidar Sever, član Uprave HP-a i dugogodišnji predsjednik Filatelističkog društva "Poštar" iz Zagreba. Iz sastava "filatelističkog" dijela Odbora, evidentno je da se radi o iskusnim filatelistima, ne samo u sakupljačkom smislu, nego iškusnim i po brojnim izlaganjima u zemlji i inozemstvu, kao i u organiziranju većeg broja filatelističkih izložbi u nas, pa i onih najvećih.

Već na prvom sastanku zaključeno je da se za visoko pokroviteljstvo nad izložbom, s obzirom na svehrvatski značaj ove obljetnice, službeno zamoli Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić. Nije potrebno posebno isticati kakvu to obvezu s jedne strane stavlja pred organizatora, a s druge strane što to pokroviteljstvo znači i za hrvatsku filateliju.

Stav je Hrvatske pošte glede temeljnog koncepta izložbe, da se izlažu isključivo filatelistički materijali Republike Hrvatske, što je i prihvaćeno na Odboru. Prihvaćen je i službeni naziv izložbe CROATIAPHILA 01. Prisjetimo se da su tadašnja HPT i HFS zajednički pod istim nazivom vrlo uspješno organizirali veliku filatelističku izložbu 1993. godine u izložbenom prostoru Umjetničkog paviljona u Zagrebu. Izložba je zamišljena s dva temeljna dijela: počasni dio koji bi priredila Hrvatska pošta, te natjecateljski dio koji je preuzeo Filatelističko društvo "Poštar". Za učešće u ovom drugom dijelu bili bi pozvani filatelisti iz svih članica HFS-a, pa bi prema tome izložba bila nacionalnog karaktera. Ocijenjivanje izložaka proveo bi poseban ocijenjivački sud, koji će naknadno imenovati Organizacioni odbor, a ocijenjivanje će se izvršiti primjenom izložbenih pravila FIP-e (Fédération Internationale de Philatélie). U tom smislu zadužen je član Odbora Marijan Šegedin za pripremu prijedloga Posebnih izložbenih pravila (IREX), koja bi se zatim po usvajanju poslala uz popratni dopis i obrasce prijava svim društvima. Radi kratkoće vremena, kao i činjenice da se sve pripreme moraju realizirati u vrlo kratkom roku i to upravo tijekom ljetnog razdoblja, razmišlja se da izložba bude čak pozivna, dakle da se pozivi upute direktno filatelistima koji su se s takvim filatelističkim materijalom pojavljivali zadnjih par godina na filatelističkim izložbama.

U svezi termina izložbe nije dakako bilo nikakovih dilema. Dan marke je u Republici Hrvatskoj određen i opće prihvaćen i to je nadnevak izlaženja prve poštanske marke Republike Hrvatske, dakle 9. rujna. Svečano otvorenje izložbe biti će dan ranije 8. rujna, a tom će prigodom biti i promocija ovogodišnjeg izdanja Dana marke.

Gđica Rašeljka Bilić je već na samom prvom sastanku izvjestila o provedenom istraživanju glede slobodnog i adekvatnog prostora, u obzir su bili uzeti Umjetnički paviljon, Muzej Mimara, Klovićevi dvori, Muzej za umjetnost i obrt, Tehnički muzej i Dom HDLU. Kako se nažalost svemu pristupilo dosta kasno, to će svakako biti delikatan problem, jer se planiranje korištenja takovih prostora obično vrši krajem prethodne godine ili najkasnije početkom tekuće, a interesenata uvijek ima dosta. Odluka o izložbenom prostoru još nije donesena, jer nisu bile poznate sve informacije.

Načelno je bilo razgovora i o svemu onome što uobičajeno i u nas i svuda u svijetu prati takvu veliku filatelističku izložbu, od izdavanja jednog više ili manje luksuznog izložbenog kataloga ili vodiča, koji bi uz sve ostale sadržaje dao i jednu reminiscenciju deset godina rada na kreiranju i stvaranju hrvatskih poštaniskih maraka. Dalje, tu je instaliranje izdvojenog poštanskog šaltera i prodajnog punkta, izdavanje spomen – omotnice, prigodne poštanske dopisnice, upotrebu prigodnih poštanskih žigova, promidžbenog teksta uz dnevni poštanski živ ("flam"), eseja itd. I za ovo su zaduženi pojedinci pripremiti u pismenom obliku za naredni sastanak.

Kako je iz ovog štrogog prikaza vidljivo, započelo se vrlo ozbiljno i krajnje operativno, što uostalom i jedino jamči uspjeh u tako kratkom vremenu. O dalnjem tijeku priprema redovito ćemo izvještavati putem ovog našeg glasila.

Dario Stella

OSVRT NA RANG-LISTE HFS-a 1962-2000.

Nije mi poznato tko je autor ideje pokretanja godišnjih rang-listi Hrvatskog filatelističkog saveza, no činjenica je da su od većine članica izvanredno pozitivno prihváćene od samog početka, te da se ta tradicija održala već blizu 40-tak godina.

Imajući nešto više slobodnog vremena pokušao sam napraviti svojevrsnu rasčlambu, držeći se dijelom podataka iz "Filatelije", odnosno od 1994. Ponovno "Hrvatske filatelije", te "Biltena HFS-a" od 1994. "Glasnika HFS-a", zatim "Vjesnika HFD-a", kao i mnogih raznih sjećanja.

Od prve rang-liste koja je izradena za 1962. godinu, pa do danas, bilo ih je ukupno 37; naime radi ratnih okolnosti nije vršeno bodovanje za 1990. i 1991. godinu.

Dati neku usporedbu bodova dakako nije moguće, naime kriteriji važećih pravilnika i raznih obveznih uputa su se tijekom vremena mijenjali. I te promjene ustvari preslikavaju promjene u radu i djelovanju Hrvatskog filatelističkog saveza, ili još bolje u našim razmišljanjima i pogledima.

Nije nikakova tajna da su objavljivanja rang-listi nerijetko izazivala razna negodovanja i prosvjede, kadako onih koji se nisu na njoj našli na očekivanom ili priježljikanom mjestu. Za to je bilo raznih razloga, od opravdanih objektivnih do potpuno subjektivnih, koji predstavljaju preslik raznih sukova na liniji HFS-članice, odnosno točnije sukobi pojedinaca u vrhu HFS-a i članica. Idealne rang-liste nema, na svaku se mogu staviti s raznih stajališta niz primjedbi, s ovim ili onim logičkim opravdanjem. No, htjeli to ili ne, pravilnici su doneseni na skupštinama HFS-a većinom glasova, da li su pritom pojedinci bili zastrašeni ili ušutkani autoritetom ili argumentima vladajućih pojedinaca ili stvarnih poznavatelja, o tome bi bilo danas deplasirano raspravljati.

Kako sam i sam bio autor ili koautor zadnja tri pravilnika, ne smatram da je i sadašnji pravilnih najbolji, sigurno je da će i on tijekom vremena doživjeti nove promjene i poboljšanja. U neku ruku, to je rezultat promjena u filateliji uopće, u drugu ruku, to je rezultat promjena u hrvatskoj filateliji. Primjerice, prije 20-30 godina bilo je nezamislivo da hrvatski izlagatelji godišnje na 7-8 međunarodnih ili svjetskih filatelističkih izložbi osvoje 30-40 raznih medalja, danas nam je to sasvim normalno i težimo još boljem uspjehu. Zadnjih 6-7 godina rad sviju nas rezultira sve većim brojem filatelističkih izložbi, od nivoa nacionalnih, do regionalnih i klubskih; takav rad i odnos, suštinski proizlazi iz Statuta HFS-a, ali i Statuta FIP-e, čiji smo punopravni članovi.

Konačno nije filatelist onaj koji sabire poštanske marke, on je tek sabirač maraka, bilo početni bilo napredni. Tek onaj koji se putem nekog filatelističkog društva ili kluba uključi u rad organizirane filatelije, a to uz ostalo znači i izlaganje izložaka, kao rezultat svog rada, može se nazivati filatelistom. Puno se naši članova filatelista neće po svoj prilic složiti s ovom tvrdnjom, no nije to moja definicija. Jednom sam negdje pročitao usporedbu jednog istaknutog filatelista svjetske reputacije, koji je usporedio sabirača maraka u odnosu na filatelistu, kao športaša koji stalno vježba, poboljšava svoju tehniku, vještnu i kondiciju, ali ne

izlazi nikad na takmičenja. Takvi su, po mišljenju tog uglednog filatelisti, oni koji se prave velikim filatelistima ali nikad nije nitko vidio njihovu zbirku, a da ne kažemo izložak!

To se najbolje vidi u svijetu razvijene filatelije. Tijekom zadnjih nekoliko godina, dobro sam upoznao niz značajnih dužnosnika FIP-e, FEPA te niza nacionalnih filatelističkih saveza, teško da ću iz te plejade uglednih filatelisti naći nekoga koji nije s vidljivim rezultatima u niz navrata izlagao na međunarodnoj i svjetskoj filatelističkoj sceni!

Vratimo se ipak našim rang-listama. U prvo vrijeme to je bila rang lista deset najuspješnijih društava ili klubova, tijekom vremena – da bi svi bili zadovoljni – uz to se formirala tzv. tješna skupina, da bi se zadnjih par godina prešlo na ukupno rang-listu svih prijavljenih članica.

Iako prvo mjesto ili mjesto pri vrhu nije ništa donosilo osim časti i zadovoljstva, jedno vrijeme je HFS vezao i dodjelu priznanja zaslužnim pojedincima uz položaj pri vrhu; primjerice davanje prijedloga za Srebrni ili Zlatni znak HFS bilo je uvjetovano da je društvo ili klub dotičnog člana bio među prvih deset u zadnjih pet godina. Nažalost, ovdje moram zaista reći nažalost, od toga načela se kasnije odstupilo, što je onda i rezultiralo poplavom i određenom inflacijom zankovlja. Jer zaista je čudno da se visoka priznanja HFS-a dodjeljuju članu društva koje skoro nikad nije organiziralo neku filateličku izložbu ili se na druge načine dokazalo u radu i djelovanju. Opet, s druge strane postoje i neki opravdani izuzeci.

Gledajući tijekom tih desetaka godina te naše rang-liste, vidimo da se na njima, među prvih dese, izmjenilo četrdesetak naših filatelističkih društava ili klubova. Nažalost, niz njih više ne postoji, a neka su opet promjenila naziv. To ukazuje i ponovno na jedan od problema hrvatske organizirane filatelije – kako to da smo u nizu gradova i naselja izgubili članica, spomenimo primjerice Opatiju, Knin, Našice, Bjelovar, Samobor, Solin, Blato, Đakovo, Đurđevac, Dugu Resu, Orahovicu, Valpovo, Viroviticu, Sinj, Pakrac, Veliku Goricu...

Pitanje koje se uvijek nameće, je koje je društvo ili klub apsolutno najbolje kroz sve dosadašnje rang-liste. Ako primijenimo za prvih deset obrnuto bodovanje, znači prvi na listi dobiva 10 bodova, a deseti 1 bod, te ostali iza desetoga ništa, te to primijenimo na sve ove godine, onda je sadašnji apsolutni prvak Filatelističko društvo "Poštar" iz Zagreba; ukupno ima zaključeno s 2000. godinom (bodovanje za 1999.) 256 bodova. FD "Poštar" bilo je čak sedam puta na prvom mjestu, od toga jednom čak četiri godine zaredom! No, čak niti ovo naše najuspješnije društvo nije uvijek bilo na listi prvih deset, izostalo je 1995. i 1998. godine. HFD je na drugom mjestu s 205 bodova, no slijedi ga odmah Filatelističko društvo "Arena" iz Pule s 204 boda. HFD isto tako nije uvijek bilo na rang-listi, no razlozi su sasvim druge prirode. Naime, odlukom Skupštine od 1983. HFD više nije slao podatke za bodovanje, jer je po ocjeni tadašnjeg Upravnog odbora Komisija za bodovanje HFS-a pristrano vodila postupak, služeći se pritom nekakvim diskrecijskim dodavanjem i oduzimanjem bodova, izvan stvarnih rezultata rada. Doba je to sukoba unutar HFS-a, koji su rezultirali padom hrvatske organizirane filatelije, te opadanjem broja članica, istupom iz članstva HFS-a i slično.

No, o tome sam već više puta pisao, pa nema više smisla se ponovno vraćati na to žalosno razdoblje hrvatske organizirane filatelije. Spomenimo tek, da u to doba umjesto da odajemo priznanje i svim mogućim sredstvima potičemo i pomaženo izlaganje na međunarodnoj filatelističkoj sceni, takove su vrijedne filatliste posprdo nazivali "lovcima na

medalje”! Dakako, nazive su kreirali i upućivali pojedinci koji skoro nikad nisu nigdje izlagali... A što drugo, nego ponovno upotrijebiti onu već otrcanu O tempora! O mores!

No, iako je od 1983. (podaci za 1982.) HFD prestao davati podatke, ipak je HFD 1986. bio prvi na rang-listi! No, eto isti ti pojedinci iz takove vrhuške HFS-a malo su se prepali jer je HFD svoju 90. Obljetnicu obilježio veličanstvenom filatelističkom izložbom u izložbenom prostoru Tehničkog muzeja u Zagrebu, na nacionalnom nivou tadašnje države – bila je to u pravom smislu riječi pljuska u lice tim ljudima, pa je HFD temeljem ocjene bodovanja sa strane zadobio prvo mjesto!

Srećom i na nivou HFS-a je došlo do kvalitativnih kadrovskih promjena, ne odjednom nego postepeno, te od 1992. Kada je obnovljeno rangiranje, HFD opet reodvito učestvuje u tom, u suštini vrlo vrijednom natjecanju hrvatskih filatelističkih društava i klubova. Sve u svemu HFD je 6 puta osvojio prvo mjesto, no nijednom dva puta zaredom.

Treće mjesto na takovoj, nazovimo je privremenoj ukupnoj rang-listi osvaja Filatelističko društvo "Arena" iz Pule. Čak 204 boda, s ukupno 6 prvih mjesata, od toga isto jednom kao i FD "Poštar" – čak četiri godine zaredom (1982-85.).

Četvrto mjesto ovaja Filatelističko društvo "Split" iz Splita s ukupno 139 bodova, te četiri osvojena prva mesta, od toga tri godine zaredom (1997-99.).

Dok prva četiri mjesata drže dva zagrebačka društva, te pulsko i splitsko, dakle iz tri velika hrvatska grada, iznenađuje i izuzetan uspjeh je peto mjesto koje drži s 132 boda Filatelističko društvo Virje, sada Filatelističko društvo "Đuro Sudeta" Virje. Čak četiri puta na prvom mjestu u Hrvatskoj, od toga po dva puta dvije godine zaredom (1979-80.) i (1987-88.). moram zaista naglasiti, to je pobjeda Davida ne nad Golijatom, nego nad Golijatima, pa je time uspjeh još vrijedniji!

Od petog mjesata na dalje slijede HFD Karlovac, FD Koprivnica, FK Osijek, FD Krk i FK Zagreb. Spominjući ovo posljednje društvo – klub, može se istaknuti i jedna tragičnost organiziranje filatelije u Zagrebu. Tradicija zagrebačke filatelije je daleko najstarija, još 1876. Ugledni hrvatski filatelist – kasnije član HFD-a – vlč. Oskar pl. Simić utemeljio je Literarisch-Philatelistischer Verein, koje je tada bilo treće po redu utemeljenja filatelističko društvo Austro-Ugarske monarhije. Iz niza, većim dijelom nepoznatih razloga, nije se dugo održalo, te se ugasnulo i nestalo. U lipnju 1896. utemeljuje se konstituirajućom sjednicom HFD, iako se pravila iz čisto političkih razloga odobravaju po Kraljevskoj Zemaljskoj Vladi točno godinu dana kasnije. Od 1. lipnja 1896. do 1919. u Hrvatskoj nema nijedno drugo filatelističko društvo ili klub, no HFD tada pristupa utemeljenju svojih glasovitih podružnica, od kojih niz prerasta i u dan-danas postojeća filatelistička društva. Dobra spožnaja i primjer kako bi HFS trebao isto tako i dan-danas postupati težeći ka povećanju broja članica.

Vratimo se na "nesretni Zagreb" – s jedne strane moćni HFD, s druge strane ništa ili skoro ništa. Pojedincima – sposobnim, mladim, s novijim idejama, iz drugih sredina, ambicijama – bilo je normalno u velikom gradu iskoristiti sve to i utemeljiti novo, nova društva. S jedne strane to je na onom stupnju razvitka naše filatelije, kako hrvatske, tako i zagrebačke bilo pozitivno, davalо je određene rezultate. S druge strane, to je u nekim razdobljima preraslo

u sukobe, rivalstvo, animozitet među zagrebačkim društvima i klubovima, koji se dakako onda projicirao i na odnose unutar HFS-a.

U svim tim uvjetima naše hrvatske organizirane filatelije Filatelistički klub Zagreb s ukupno "samo" 80 bodova po ovoj tzv. ukupnoj rang-listi osvaja tek deseto mjesto, ali treba istovremeno zabilježiti da je čak četiri puta bio na prvom mjestu, da je bio tri puta zaredom na prvom mjestu (1963-65.), ali da se iza 1971. ne pojavljuje u bodovanju, a iza Domovinskog rata potpuno nestaje.

Uspone i padove bilježe sva naša društva i klubovi, rang-lista HFS-a je tek jedan mali, ali izuzetno važan pokazatelj zbivanja, ujedno i smjerokaz ponašanja.

Naš "apsolutni prvak" – a to je zaista još dugo vremena FD "Poštar" iz Zagreba, isto je tako imao tijekom svog povijesnog razdoblja svoje plime i oseke, svoje Scile i Haribde; pogledajmo primjerice njihovo razdoblje 1969-78. ili 79. Sedam puta na prvom mjestu, dva puta na drugom, dva puta na trećem. Iza Domovinskog rata slijedi jedan blagi pad, te sada opet srećom uspon.

o O o

Eto, od jednog hladnog raščlanjivanja položaja članica na rang-listi HFS-a, došao sam do niza reminiscencija o hrvatskoj filateliji, nekom neugodnih, mislim na neke bivše i sadašnje, ali ostavimo vremenu da kaže svoje. U svekolikom zbivanju hrvatske organizirane filatelije u trećem mileniju, rang-lista najuspješnijih članica HFS-a ima svoje istaknuto mjesto, normalno je i za očekivati je da će se pravilnik (pravilnici) u svezi toga i dalje mijenjati, ali uvijek će uz sve ostalo "pri" biti prvi, "drugi" drugi i tako redom...

Marijan Šegedin, dipl.ing.

CROATICA PAULA VON PRERADOVIĆ

Za 1996. godinu kao zajednički motiv popularnog omnibus izdanja EUROPA određene su "Znamenite žene". Podsjetimo se, na poštanskim markama Republike Hrvatske pojavili su se likovi Cvijete Zuzorić i Ivane Brlić-Mažuranić.

Republika Austrija je za tu prigodu pak izdala samo jednu marku i to s likom Paule von Preradović. Začudo, ovo je više-manje, u nas prošlo dosta nezapaženo, osim u užim filatelističkim krugovima, pa i ovdje najvećim dijelom radi toga što je to bio još jedan prilog filatelističkom opusu CROATICA, koji je sve popularniji u našim sakupljača.

Paula von Preradović (1887.-1951.), unuka je našeg istaknutog hrvatskog pjesnika Petra Preradovića, austrijskog časnika, najistaknutije pjesnika Ilirskega pokreta. Njegove pjesme su domoljubne (Putnik, Zora puca bit će dana, Djed i unuk, Rodu o jeziju), ali i refleksne (ljudska srce, Smrt). Počeo je pisati na njemačkom jeziku, a prvu pjesmu na hrvatskom jeziku "Zora puca bit će dana" napisao je za prvi broj lista "Zora dalmatinska"

1844. godine. Zadarska "Zora dalmatinska" prvi je književni list u Dalmaciji tiskan na hrvatskom jeziku. Izdavali su ga braća Battara, a uredivali dr. Ante Kuzmanić i Petar Preradović. Zaglavje prvog broja "Zore dalmatinske" pojavilo se na prigodnoj poštanskoj marci Republike Hrvatske 1994. Godine u povodu 150. obljetnice izlaženja prvog broja. Odlaskom Preradovića iz Zadra "Zora dalmatinska" gubi dah, a u svemu tome negativan utjecaj imali su i određeni konzervativni dalmatinski krugovi koji su bili protiv zajedničkog jezika i pravopisa, te se priklanjali austrijskoj vlasti.

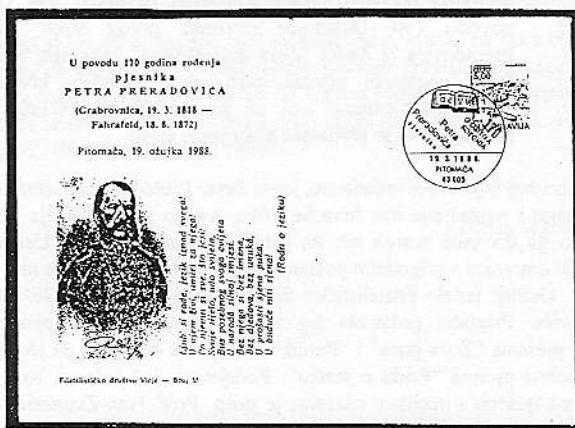
No, umatoč neospornoj književnoj vrijednosti, jer je Petar Preradović ne samo istaknuto ime Ilirskega pokreta, nego i najznačajnije ime hrvanske lirike sve do pojave Silvija Strahimira Kranjčevića. Ipa, nismo ga do sada susreli niti na jednoj poštanskoj marci. Listajući svoj povelik fundus prigodnih omotnica s prigodnim poštanskim žigovima, uspio sam naći spomen omotnicu koju je 1988. Godine izdalo Filatelističko društvo Virje u povodu 170. obljetnice rođenja Petra Preradovića. Prigodni poštanski žig znakovito nosi knjigu (pjesmaricu) s naslovima domoljubnih pjesama "Zora puca" i "Putnik", kod je na omotnici uz lik pjesnika i kitica isto tako domoljubne pjesme "Rodu o jeziku". Podsjetimo još jednom, to je godina 1988.! Autor oba likovna rješenja i inicijator izlaženja je gosp. Prof. Ivan-Zvonimir Senjan iz Virja, jedan od doajena hrvatske filatelije.

Zanimljivo je da sam u tom traženju našao nešto sasvim drugo – lik Petra Preradovića u odori časnika austrijske vojske pojavljuje se u okviru opusa (Cinderella Croatica), u izdanju Hrvatske knjige. Kako ne posjedujemo cijeloviti arak sa svim primjercima, mogu samo navesti da se lik Petra Preradovića pojavljuje desno od Augusta Šenoe, lijevo od Eugena Kumičića, a ispod Ksavera Šandora Gjalskog. Možda će netko od čitatelja moći o tome pružiti nešto više podataka.

lako sam naglasio da se lik našeg pjesnika Petra Preradovića nije još do sada pojavio na poštanskim markama, zapravo to i nije točno. Naime, 14. listopada 1995. godine Hrvatska pošta (točnije tada HPT) izdaje niz maraka posvećen Obljetnicama hrvatske kulture: na vrednoti od 3,60 Kn je reprodukcija svečanog zastora Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu "Narodni preporod". Istog nadnevka temeljem posebnog Zakona Hrvatskog Sabora izlazi i niz (triptih) od tri vrednote u korist 100 godina zgrade Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Autor prvog likovnog rješenja je naš eminentni akademski slikar gosp. Hrvoje Šercar; autor drugog rješenja je isto tako naš eminentni dizajner gosp. Danijel Popović. Svakako je Popovićevo rješenje daleko efektnije, no budimo pošteni u ocjeni, na triptihu je imao i više izražajnih mogućnosti, jer u osnovi se radi o reprodukciji znamenitog djela gospa Vlahe Bukovca.

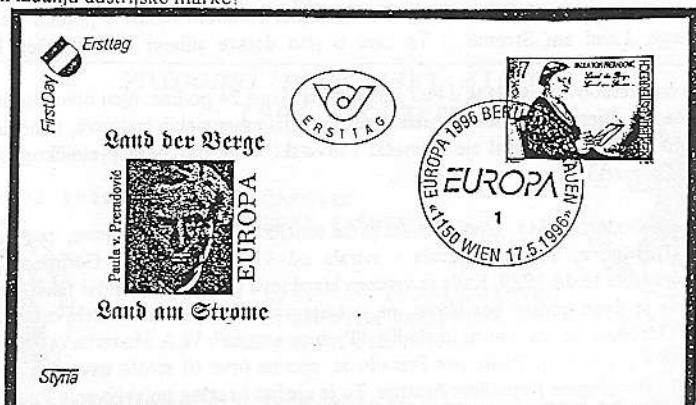
Mislim da malo ljudi pa čak i intelektualaca znade tko se sve pojavljuje na ovom zastoru HNK. Zahvaljujući napisu gosp. Zvonimira Kreliusa, također doajena hrvatske filatelije i dugogodišnjeg predsjednika HFD Zagreb i glavnog urednika HFD Vjesnika (koji je nažalost do daljnog prestao izlaziti), hrvatski su filatelisti upoznati i s tim manje poznatim detaljima. Na znamenitom svečanom zastoru HNK pojavljuje se 20 likova, u ono doba značajnih, za Hrvatsku, osoba. To gosp. Krelius vrlo lijepo opisuje u "Vjesniku HPF-a" broj 5/1995.; među njima je i hrvatski pjesnik Petar Preradović. Dakle, na taj način se i on ipak pojavljuje čak dva puta na markama, u jednom slučaju na poštanskoj, u drugom slučaju na doplatnoj marci Republike Hrvatske.

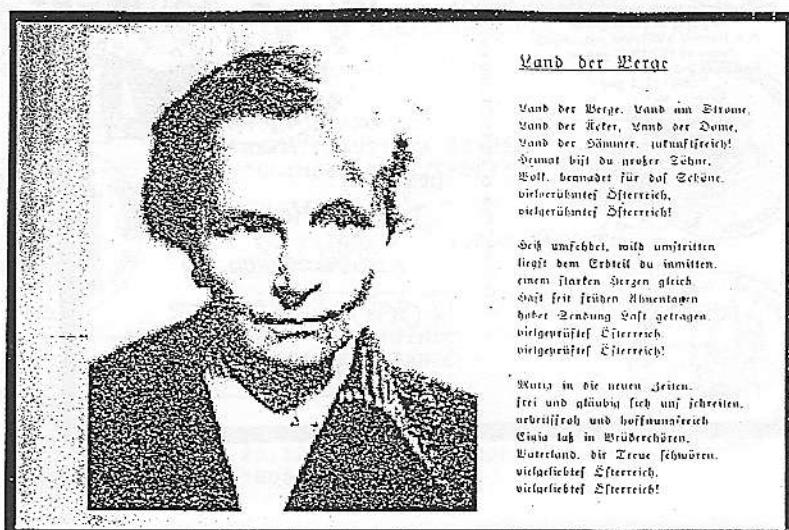
Kako je Paula von Preradović u naslovu ovog napisa, vratimo se poslije ovih filateličkih reminiscencijskih tom liku hrvatske ali i austrijske kulture.

Na početku je naznačeno da se njen lik pojavljuje na jedinoj, i ovo je značajno naglasiti – jedinoj marci izdanoj u povodu izdanja EUROPA 1996. Što ovdje znači jedinoj – pa znači da su mjerodavni krugovi u Austriji upravo ocjenili da nema istaknutije znamenite žene u Austriji, nego upravo Paule von Preradović. Pritom je i njeni ime na austrijskoj marci korektno hrvatski napisano, sa "č" na kraju.

Tko je zapravo Paula von Preradović i što stoji iza njena pojavljivanja na tako značajnom izdanju austrijske marke?

Niz podataka dugujem kolegama iz Filatelističkog društva "Arena" iz Pule; naime to je Društvo uputilo inicijativni prijedlog HP-u u svezi eventualnog zajedničkog izdanja prigodnih poštaniskih maraka Republike Hrvatske i Republike Austrije (tzv. "joint-issue"), u povodu 50. obljetnice smrti hrvatske i austrijske pjesnikinje Paule von Preradović, koja je uz ostalo, i autorica teksta današnje, dakle službene himne Republike Austrije. Za 25. Svibnja Puljani su zatražili upotrebu prigodnog poštanog žiga koji nosi u sebi lik naše (i austrijske) pjesnikinje, uz to izdana je i vrlo uspjela razglednica koja na prednjoj strani nosi i opet lik pjesnikinje, zajedno s apunim tekstom njene pjesme – austrijske himne, pisano goticom. Za ovu – zaista iznimnu razglednicu zahvaljujem filatelističkom kolegi i dragom prijatelju gosp. prim. dr. Branku Filipoviću, koji je ujedno i glavni urednik vrlo uspješnog glasila "Glasnik FD ARENA-Pula".

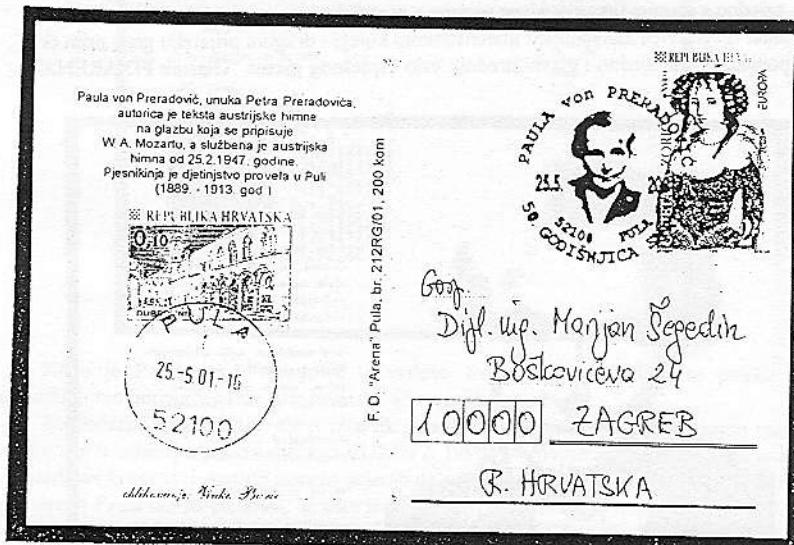
Prema opširnom napisu gosp. Virgila Kurbela, austrijsko-hrvatski suživot, od siječnja 1527. Do studenog 1918. Godine bio je konfliktno proživanje. Zato se ni silom nisu dale ukloniti hrvatsko-austrijske sinteze. Jedna se – većini nepoznata – ponavlja svakodnevno: kad nam Austrija iz televizora zaželi laku noć. Onda zazuvi ekranom himna i poteku stihovi: "Land der Berge, Land am Strome..." To nam u stan dolaze stihovi unuke našeg Petra Preradovića.

Paula von Preradović živjela je u Puli s prekidima skoro 24 godine, njen otac Dušan bio je mornarički časnik. Pjesnikinja i intelektualka, bila je u žiji umjetničkih krugova, između dva rata i oko Ivana Meštrovića. Pisal aje njemački i hrvatski, te je dio svog pjesničkog opusa posvetila Istri i Dalmaciji.

Poslije oslobođenja 1945. Godine Austrija se suočila s problemom himne; zauvijek je bila zastarjela Haynova, koja se pjevala i svirala od 1797. Do 1918. Godine. Nova, republikanska, izvodila se do 1929. Kada je vraćena Haynova himna, ali uz novi tekst. Druga Republika živjela je dvije godine bez himne, pa je raspisan natječaj za novu državnu himnu. Godine 1946. Određuje se za himnu melodija "Pjesma saveza" W.A.Mozarta, a jury 30. Siječnja 1947. Odabire pjesmu Paule von Preradović, njezine prve tri strofe usvojene su kao tekst današnje državne himne Republike Austrije. To je ujedno i razlog pojavljivanja Paule von Preradović na marci izdanja EUROPA Republike Austrije.

Povezanost pjesnikinje i grada Pule iskoristili su i članovi FD "Arena" iz Pule u povodu pedesete obljetnice njezine smrti.

Marijan Šegedin, dipl.ing.

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
Č A K O V E C

**PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI
1996. GODINA**

1. 18.02.1996. 40000 ČAKOVEC
MEDIMURSKI FAŠNIK

2. 30.04.1996. 40000 ČAKOVEC
325. OBLJETNICA POGIBIJE PETRA ZRINSKOG
I FRAN KRSTE FRANKOPANA

3. 11.05.1996. 40000 ČAKOVEC
100. OBLJETNICA ROĐENJA
JOSIPA ŠTOLCERA SLAVENSKOG

4. 29.05.1996. 40000 ČAKOVEC
DAN GRADA

5. 4.11.1996. 40000 ČAKOVEC
15 GODINA CENTRA ZA KULTURU

6. 20.11.1996. 40000 ČAKOVEC
IZBOR IZ DONACIJE PAVLA VAMPLINA

7. 24.11.1996. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"OLIMPIJADE I ŠPORT"

8. 6.12.1996. 40000 ČAKOVEC
SVETI NIKOLA

9. 12.12.1996. 40316 VRATIŠINEC
Dr. VINKO ŽGANEC -
20 GODINA SMRTI

10. 25.12.1996. 40000 ČAKOVEC
"BOŽIĆ '96"

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
ČAKOVEC

PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI
1997. GODINA

1. 03.01.1997. 40316 VRATIŠINEC
100 GODINA ŽUPNE CRKVE
UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA

2. 09.02.1997. 40000 ČAKOVEC
MEĐIMURSKI FAŠNIK

3. 28.03.1997. 40000 ČAKOVEC
ZIMSKI USPON NA DAMAVAND

4. 15.04.1997. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"RAGBI U FILATELIJI"

5. 11.05.1997. 40000 ČAKOVEC
ČAKOVEČKI DANI HRVATSKE GLAZBE

6. 15.05.1997. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"PAS MOJ PRIJATELJ"

7. 28.05.1997. 40000 ČAKOVEC
FINALE KUPA NOGOMETNOG SAVEZA MEĐIMURJA

8. 29.05.1997. 40000 ČAKOVEC
DAN GRADA

9. 02.08.1997. 40000 ČAKOVEC
PORCIJUNKULOVSKA MEDIMURSKA SEJM

10. 29.11.1997. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"ISTRAŽIVANJE SVEMIRA"
LAJKA - PRVI SVEMIRSKI PUTNIK

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
ČAKOVEC

PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI 1998. GODINA

I.

1. 22.02.1998. 40000 ČAKOVEC
"MEDIMURSKI FAŠNIK"
(P-1-1-1209/98 - 2.02.1998.)

2. 29.03.1998. 40000 ČAKOVEC
"DINOSAURI NA MARKAMA"
(P-1-1-2288/98 - 9.03.1998.)

3. 10.04.1998. 40000 ČAKOVEC
"PUT KRIŽA"
(P-1-1-2816/98 - 10.04.1998.)

4. 12.04.1998. 40000 ČAKOVEC
"USKRS '98"
(P-1-1-2874/98 - 12.04.1998.)

5. 22.04.1998. 40000 ČAKOVEC
DAN PLANETA ZEMLJE
(P-1-1-3023/98 - 16.04.1998.)

6. 3.05.1998. 40000 ČAKOVEC
OTAC FORTUNAT PINTARIĆ - 200 GODINA ROĐENJA
(P-1-1-1873/98 - 20.04.1998.)

7. 14.05.1998. 40000 ČAKOVEC
ČAKOVECKI DANI HRVATSKE GLAZBE
JOSIP ŠTOLCER SLAVENSKI
(P-1-1-2872/98 - 20.04.1998.)

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
ČAKOVEC

PRIGODNI POŠTANSKI ŽIGOVI 1998. GODINA

II.

8. 18.05.1998. 40000 ČAKOVEC
MEĐUNARODNI DAN MUZEJA
(P-1-1-3464/98 - 7.05.1998.)

9. 24.05.1998. 40000 ČAKOVEC
MEĐUNARODNA GODINA OCEANA
(P-1-1-3465/98 - 11.05.1998.)

10. 29.05.1998. 40000 ČAKOVEC
DAN GRADA
(P-1-1-3466/98 - 11.05.1998.)

11. 10.06.1998. 40000 ČAKOVEC
F.I. NOGOMET U FILATELIJI "FRANCE '98
(P-1-1-4089/98 - 4.06.1998.)

12. 13.06.1998. 40101 ČAKOVEC - JUG
"SVETI ANTUN PADOVANSKI"
(P-1-1-3967/98 - 21.05.1998.)

13. 20.06.1998. 40305 NEDELIŠĆE
F.I. "MEĐUNARODNA GODINA OCEANA"
(P-1-1-4099/98 - 11.06.1998.)

14. 21.06.1998. 40000 ČAKOVEC
F.I. "AEROFILATELIJA 1998."
(P-1-1-4102/98 - 11.06.1998.)

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
ČAKOVEC

PRIGODNI POSTANSKI ZIGOVI 1998 GODINA

III.

15. 27.06.1998. 40321 MALA SUBOTICA
F.I. "MEĐUNARODNA GODINA OCEANA"
(P-1-1-4100/98 - 11.06.1998.)

16. 1.08.1998. 40000 ČAKOVEC
IV. KOLO CROATIA KUPA U PREPONSKOM JAHANJU
(P-1-1-5119/98 - 17.07.1998.)

17. 2.08.1998. 40000 ČAKOVEC
GOSPA OD ANDELA - PORCIJUNKULJA
(P-1-1-5118/98 - 17.07.1998.)

18. 7.09.1998. 40000 ČAKOVEC
DAN SIGETSKIE BITKE
(P-1-1-5756/98 - 27.08.1998.)

19. 9.09.1998. 40000 ČAKOVEC
DAN MARKE
(P-1-1-5757/98 - 27.08.1998.)

20. 11.09.1998. 40000 ČAKOVEC
150. OBLJETNICA ULASKA HRVATSKE VOJSKE
BANA JOSIPA JELAČIĆA U MEDIMURJE
(P-1-1-5758/98 - 27.08.1998.)

21. 2.10.1998. 40323 PRELOG
"II. PASTORALNI POSJET SVETOG OCA
IVANA PAVLA II. HRVATSKOJ"
(P-1-1-5426/98 - 11.09.1998.)

HRVATSKO FILATELISTIČKO DRUŠTVO
"Z R I N S K I"
ČAKOVEC

PRIGODNI POSTANSKI ZIGOVI 1998. GODINA

IV.

22. 4. 10. 1998. 40000 ČAKOVEC
"SVJETSKI DAN ZAŠTITE ŽIVOTINJA"
(P-1-1-6296/98 - 25.09.1998.)

23. 15. 10. 1998. 40320 DONJI KRALJEVEC
PRESELJENJE POŠTANSKOG UREDA
(P-1-1-6663/98 - 12.10.1998.)

24. 18. 10. 1998. 40000 ČAKOVEC
F.I. "MARKO POLO U FILATELIJI"
(P-1-1-6295/98 - 8.10.1998.)

25. 23. 10. 1998. 40000 ČAKOVEC
100. OBLJETNICA I. OSNOVNE ŠKOLE
(P-1-1-6322/98 - 13.10.1998.)

26. 1. 11. 1998. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"FRANCE '98 - HRVATSKA 3. NA SVIJETU"
(P-1-1-6567/98 - 20.10.1998.)

27. 12. 12. 1998. 40316 VRATIŠINEC
150. OBLJETNICA PUČKE OSNOVNE ŠKOLE VRATIŠINEC
(P-1-1-7050/98 - 3.11.1998.)

28. 25. 12. 1998. 40000 ČAKOVEC
"BOŽIĆ '98"
(P-1-1-8011/98 - 9.12.1998.)

29. 31. 11. 1998. 40000 ČAKOVEC
FILATELISTIČKA IZLOŽBA
"MEĐUNARODNA GODINA OCEANA"
(P-1-1-6566/98 - 14.12.1998.)